

Практична робота №10

Тема: ЦСР 12 «Відповідальне споживання», ЦСР 13 «Боротьба зі зміною клімату»

Мета: проаналізувати стан реалізації ЦСР 10, ЦСР 11 в Україні та розробити практичні ініціативи для їх досягнення.

Теоретичні відомості:

Мета ЦСР 12 - Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва. Головними завданнями є:

12.1 Здійснювати Десятирічну стратегію дій із переходу до використання раціональних моделей споживання і виробництва за участю всіх країн і з урахуванням розвитку і потенціалу країн, причому першими до неї повинні приступити розвинені країни.

12.2 До 2030 року домогтися раціонального освоєння й ефективного використання природних ресурсів.

12.3 До 2030 року скоротити вдвічі в перерахунку на одну особу населення загальносвітовий обсяг харчових відходів на роздрібному та споживчому рівнях і зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках, у тому числі післязбиральні втрати.

12.4 До 2020 року домогтися екологічно раціонального використання хімічних речовин і всіх відходів упродовж усього їх життєвого циклу відповідно до погоджених міжнародних принципів, істотно скоротити потрапляння цих речовин у повітря, воду і ґрунт, щоб звести до мінімуму їх негативний вплив на здоров'я людей та довкілля.

12.5 До 2030 року суттєво зменшити обсяг відходів через вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання.

12.6 Рекомендувати компаніям, особливо великим і транснаціональним, застосовувати сталі методи виробництва та відображати інформацію про раціональне використання ресурсів у своїх звітах.

12.7 Сприяти забезпеченню сталої практики державних закупівель відповідно до національних стратегій і пріоритетів.

12.8 До 2030 року забезпечити, щоб люди в усьому світі мали відповідну інформацію та відомості про сталий розвиток і спосіб життя в гармонії з природою.

12.a Надавати розвитковим країнам допомогу в нарощуванні їх науково-технічного потенціалу для переходу до більш раціональних моделей споживання і виробництва.

12.b Розробляти і впроваджувати інструменти моніторингу впливу на сталий розвиток стійкого туризму, який сприяє створенню робочих місць, розвитку місцевої культури та виробництву місцевої продукції.

12.c Рационалізувати неефективне субсидування використання викопного палива, що веде до його марнотратного споживання, за допомогою усунення ринкових диспропорцій з урахуванням національних умов, у тому числі через реорганізацію оподаткування та поступову відмову від шкідливих субсидій там, де вони існують, для обліку їх екологічних наслідків, повною мірою беручи до уваги особливі потреби й умови країн, що розвиваються і зводячи до мінімуму

можливі негативні наслідки для їх розвитку так, щоб захистити інтереси нужденних і вразливих груп населення.

Мета ЦСР 13 - вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками. Головними завданнями є:

13.1 Підвищити опірність і здатність адаптуватися до небезпечних кліматичних явищ і стихійних лих у всіх країнах.

13.2 Включити заходи реагування на зміну клімату в політику, стратегії та планування на національному рівні.

13.3 Поліпшити просвітництво, поширення інформації і можливості людей та установ щодо пом'якшення гостроти та послаблення наслідків зміни клімату, адаптації до них і раннього попередження.

13.a Виконати взятє на себе розвиненими країнами, які є учасниками Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, зобов'язання досягти мети щорічної мобілізації до 2020 року загальними зусиллями 100 млрд дол. США з усіх джерел для задоволення потреб розвиткових країн в контексті прийняття конструктивних заходів щодо пом'якшення гостроти наслідків зміни клімату та забезпечення прозорості їх здійснення, а також забезпечити повномасштабне функціонування Зеленого кліматичного фонду через його капіталізацію в найкоротші можливі терміни.

13.b Сприяти створенню механізмів зі зміцнення можливостей планування й управління, пов'язаних зі зміною клімату, в найменш розвинених країнах і малих острівних державах, що розвиваються, приділяючи, зокрема, підвищену увагу жінкам, молоді, а також місцевим і маргіналізованим громадам.

Завдання 1. Аналіз статистичних даних

Перейдіть на офіційний сайт Державної статистики України (<https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/3/>) та знайдіть розділ, присвячений ЦСР 12 «Відповідальне споживання», ЦСР 13 «Боротьба зі зміною клімату».

Виберіть наступні показники для аналізу:

✓ Ресурсоемність ВВП (співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу ВВП), % до рівня 2015 року.

✓ Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві зернових культур, %.

✓ Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві овочів та баштанних культур, %.

✓ Частка підприємств, у яких запроваджено системи управління хімічними речовинами згідно з міжнародними стандартами, у загальній сукупності підприємств, що використовують небезпечні хімічні речовини, %.

✓ Обсяг утворених відходів усіх видів економічної діяльності на одиницю ВВП, кг на 1000 дол. США за ПКС 2011 року.

✓ Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %.

✓ Обсяг викидів парникових газів, % до рівня 1990 року.

1.2. Проаналізуйте динаміку обраних показників за останні 5 років (2018-2023 рр., за наявності даних). Які показники демонструють позитивну тенденцію, а які – негативну? Які фактори могли вплинути на ці зміни.

Завдання 2. Аналіз кліматичних ризиків для регіону

2.1. Виберіть територіальну громаду України, яку Ви описували у 7 практичній роботі та проаналізуйте основні кліматичні ризики:

Основні типи кліматичних ризиків для аналізу:

- ✓ Екстремальні температури (спекотні хвилі, морози)
- ✓ Зміни в режимі опадів (посухи, повені)
- ✓ Стихійні лиха (урагани, град, зсуви)
- ✓ Зміни в сільському господарстві (зміщення сезонів, нові шкідники)
- ✓ Вплив на водні ресурси (зниження рівня підземних вод, висихання водойм)
- ✓ Ризики для здоров'я населення (інфекційні захворювання, теплові удари)

2.2. Складіть матрицю кліматичних ризиків для вашого регіону:

Для кожного виявленого ризику оцініть (у балах від 1 до 5):

- ✓ Ймовірність настання (1 - дуже низька, 5 - дуже висока).
- ✓ Масштаб впливу (1 - локальний, 5 - регіональний/національний).
- ✓ Вразливість території (1 - низька, 5 - дуже висока).
- ✓ Готовність до реагування (1 - не готові, 5 - повністю готові).

Визначте ТОП-3 найкритичніших ризики для вашого регіону на основі загальної оцінки.

Для кожного з ТОП-3 ризиків розробіть мінімум 3 конкретні адаптаційні заходи:

- ✓ Інфраструктурні рішення (дамби, системи зрошення, захисні насадження).
- ✓ Технологічні рішення (сорт рослин стійкі до посухи, системи раннього попередження).
- ✓ Організаційні заходи (плани евакуації, системи страхування).
- ✓ Інформаційно-освітні ініціативи (навчання населення, інформаційні кампанії).

Контрольні запитання

1. У чому полягає концепція циркулярної економіки та як вона пов'язана з ЦСР 12?

2. Які основні принципи відповідального споживання ви можете назвати?

3. Які основні джерела парникових газів в Україні?

4. Що таке Паризька угода та які зобов'язання вона накладає на країни?

5. Які найбільші кліматичні ризики для України у найближчі 10-20 років?